

ALBERDINGK THIJM, Jozef (eigenlijk Josephus) A. (Amsterdam 13 augustus 1820 – Amsterdam 17 maart 1889). Broer van Pieter P. Alberdingk Thijm.

Deze veelbelezene figuur was in feite een autodidact, wat wellicht zijn grote halsstarrigheid en soms betweterigheid verklaart. Hij was de oudste zoon van een vrij succesrijk Amsterdams zakenman die een productie- en distributiefirma van huishoudelijke oliën leidde. Het drukke zakenleven belette de ouders van Alberdingk Thijm niet om in familieverband actief aandacht te besteden aan kunst, zang en taalcultuur. Op veertienjarige leeftijd werd Jozef door zijn vader geplaatst in een nieuw opgestarte zaak van niet bederfbare voedings- of koloniale waren. De leergierige jonge man besteedde al zijn vrije tijd aan de lectuur van romantische geschiedschrijvers en maatschappijtheoretici, lectuur die hem sterkte in zijn onverschrokken katholieke overtuiging. In 1863 nam Thijm de firma C.L. van Langenhuysen over, een drukkerij met binderij en boekhandel waar hij al jarenlang opdrachten plaatste. De overname liet hem toe zijn cultuur-ideologische ideeën via publicaties op nog grotere schaal te verspreiden. Zijn benoeming in 1876 tot hoogleraar in de kunstgeschiedenis en esthetica aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten in Amsterdam was zowat de bekroning van zijn loopbaan. Op het einde van zijn leven geraakte Thijm enigszins geïsoleerd. Er waren de financiële problemen waarin hij mede door enkelen van zijn kinderen was verzeild geraakt, maar ook de negatieve receptie in katholieke kringen van het literaire werk van zijn jongste zoon Karel.

De relatie van Thijm met Vlaanderen en de V.B. was enigszins complex. Thijm had binnenskamers geen al te hoge pet op van België en zijn bevolking. Toch hield hij als geen andere Nederlander in die jaren contacten met leidende figuren uit de Franstalige (bijvoorbeeld Prosper de Haulleville, Joseph Kervyn de Lettenhove) en de Vlaamse cultuurwereld (bijvoorbeeld Ferdinand A. Snellaert, Prudens van Duyse, Victor Delecourt, Karel F. Stallaert of Jan-Baptist David). Zo was hij ook buitenlands erelid van de Académie royale de Bel-

tie niet puur altruïstisch. Hij verhoopte vanwege de levenskrachtige katholieke beweging in Vlaanderen meer dan een ruggensteun voor de Nederlandse katholieken, die zich in een maatschappelijk benarde positie bevonden. In 1887 werd Thijm, samen met vijftien andere Nederlanders het erelidmaatschap van de jonge Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde aangeboden. Het was een wat late officiële erkenning voor zijn belangstelling voor Vlaanderen en de V.B.

WERKEN: *Nederlandsche nationaliteit*, z.j.; – *De Nederduitsche spelling in haar beginsel, haar wezen, en eischen beschouwd*, 1847; – *Vlaamsch België en Noord-Nederland; literaire en politieke vlugschriften van het laatste half jaar in de Zuidelijke Nederlanden*, 1848; – ‘Hendrik Conscience’, in *Eigen Haard* (1881), p. 347-350.

LITERATUUR: J.A. Alberdingk Thijm (1820-1889). *Katholicisme en Cultuur in de negentiende eeuw*, 1989; – P.A.M. Geurts (e.a.), *J.A. Alberdingk Thijm 1820-1889. Erflater van de negentiende eeuw*, 1992; – M. van der Plas, *Vader Thijm. Biografie van een koopman-schrijver*, 1995.

ILLUSTRATIE(S), zie: Nederlandse Taalunie.

JAN DE MAEYER